

Czwartek, 11 marca 2021 r.

P9_TA(2021)0087

Masowe procesy opozycji i członków społeczeństwa obywatelskiego w Kambodży

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie masowych procesów członków opozycji i społeczeństwa obywatelskiego w Kambodży (2021/2579(RSP))

(2021/C 474/13)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Kambodży, zwłaszcza z dnia 14 września 2017 r. w sprawie Kambodży, w szczególności sprawy Kema Sokhy ⁽¹⁾, z dnia 14 grudnia 2017 r. w sprawie Kambodży, w szczególności sprawy rozwiązania Partii Narodowego Ocalenia Kambodży (CNRP) ⁽²⁾ z dnia 13 września 2018 r. w sprawie Kambodży, w szczególności sprawy Kema Sokhy ⁽³⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady w sprawie Kambodży z 26 lutego 2018 r.,
- uwzględniając paryskie porozumienia pokojowe z 1991 r., w których w art. 15 zapisano zobowiązanie do poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności w Kambodży, w tym przez międzynarodowych sygnatariuszy,
- uwzględniając decyzję Komisji z 12 lutego 2020 r. ⁽⁴⁾ o wycofaniu – z dniem 12 sierpnia 2020 r. – części preferencji taryfowych przyznanych Kambodży w unijnym systemie handlu „wszystko oprócz broni”,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika Wysokiej Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka z 11 września 2020 r. w sprawie aresztowania znanego działacza związkowego Rong Chhuna i 24 innych osób: ekologów i obrońców praw człowieka ⁽⁵⁾,
- uwzględniając oświadczenie rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) z 2 marca 2021 r. w sprawie masowych procesów przeciwko działaczom opozycji,
- uwzględniając Konwencję Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącą wolności związkowej i ochrony praw związkowych,
- uwzględniając oświadczenie specjalnego sprawozdawcy ds. prawa do pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się, członków grupy roboczej ds. dyskryminacji kobiet i dziewcząt oraz specjalnego sprawozdawcy ds. wolności opinii i wypowiedzi, wydane 16 listopada 2020 r. w sprawie represji wobec społeczeństwa obywatelskiego i ataków na obrońców praw człowieka w Kambodży,
- uwzględniając umowę o współpracy między Wspólnotą Europejską a Królestwem Kambodży z 29 kwietnia 1997 r. ⁽⁶⁾,
- uwzględniając kambodżański kodeks karny,
- uwzględniając wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka z 2008 r.,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z dnia 10 grudnia 1948 r.,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r.,
- uwzględniając oświadczenie specjalnej sprawozdawczynie ds. praw człowieka w Kambodży Rhony Smith z 25 listopada 2020 r.,

⁽¹⁾ Dz.U. C 337 z 20.9.2018, s. 99.

⁽²⁾ Dz.U. C 369 z 11.10.2018, s. 76.

⁽³⁾ Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 128.

⁽⁴⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2020/550 z dnia 12 lutego 2020 r. zmieniające załączniki II i IV do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 978/2012 w odniesieniu do czasowego wycofania rozwiązań, o których mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 978/2012, w przypadku niektórych produktów pochodzących z Królestwa Kambodży (Dz.U. L 127 z 22.4.2020, s. 1).

⁽⁵⁾ <https://www.ohchr.org/FR/HRBodies/HRC/Pages/NewsDetail.aspx?NewsID=26223&LangID=F>

⁽⁶⁾ Dz.U. L 269 z 19.10.1999, s. 18.

Czwartek, 11 marca 2021 r.

- uwzględniając art. 144 ust 5 i art 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w listopadzie 2020 r. co najmniej 137 osób oskarżono o powiązania ze zlikwidowaną opozycyjną Partią Narodowego Ocalenia Kambodży (CNRP) i wytoczono im proces na podstawie politycznie umotywowanych zarzutów podżegania, spiskowania i napaści na państwo na mocy art. 451, 453, 494 i 495 kodeksu karnego;
- B. mając na uwadze, że 1 marca 2021 r. sąd miejski w Phnom Penh skazał dziewięciu najwyższych rangą przywódców CNRP za „próbę zorganizowania zamachu stanu w celu obalenia rządu” w związku z próbą powrotu do Kambodży podjętą przez nich 9 listopada 2019 r.;
- C. mając na uwadze, że były przewodniczący CNRP Sam Rainsy próbował wrócić do Kambodży w 2019 r.; mając na uwadze, że został on skazany na najwyższą karę, 25 lat pozbawienia wolności; mając na uwadze, że wraz z nim skazani zostali: Mu Sochua, Eng Chhay Eang, Ou Chanrith, Ho Vann, Long Ry, Men Sothavrin, Tiolung Saumura i Nuth Romduol; mając na uwadze, że wszystkich skazano na kary pozbawienia wolności od 20 do 25 lat; mając na uwadze, że odebrano im czynne i bierne prawo wyborcze;
- D. mając na uwadze, że polityków opozycji osądzono zaocznie, gdyż nie zezwolono im na powrót do Kambodży, by mogli bronić się przed sądem;
- E. mając na uwadze, że sprawy te odbyły się w trybie przyspieszonym, a tymczasem sprawa byłego prezesa CNRP Kem Sokhy, zwolnionego za kaucją na restrykcyjnych warunkach, jest nadal w zawieszeniu, a jego wnioski o wznowienie postępowania odrzucono;
- F. mając na uwadze, że w lipcu 2019 r. sąd skazał zaocznie Kong Atitha, nowo wybranego prezesa Koalicji Kambodżańskich Demokratycznych Związków Zawodowych Pracowników Przemysłu Odzieżowego (CCAWDU), za umyślnie popełnione akty przemocy, w związku z protestem kierowców przeciwko przedsiębiorstwu Capitol Bus z 2016 r.; mając na uwadze, że z powodu trzyletniego wyroku w zawieszeniu Kong Atith nie ma już prawa pełnić funkcji przywódcy związku zawodowego;
- G. mając na uwadze, że 31 lipca 2020 r. władze bez nakazu aresztowały Rong Chhuna, prezesa niezależnej Kambodżańskiej Konfederacji Związków Zawodowych, gdy przebywał we własnym domu w Phnom Penh, a 1 sierpnia 2020 r. oskarżono go o „nawoływanie do popełnienia wykroczenia” na podstawie art. 494 i 495 kambodżańskiego kodeksu karnego; mając na uwadze, że następnie został on osadzony w areszcie tymczasowym w ośrodku penitencjarnym Phnom Penh 1;
- H. mając na uwadze, że w trakcie masowych procesów prowadzonych od listopada 2020 r. do lutego 2021 r. nie przedstawiono wiarygodnych dowodów; mając na uwadze, że oskarżonym nie zezwolono na udział w rozprawie; mając na uwadze, że przedstawiciele społeczeństwa powszechnie wykluczano z postępowań; mając na uwadze, że oskarżeni zgłaszali sprzeciwy wobec rzekomych zeznań wykorzystanych w procesie, twierdząc, że zeznania te były podpisywane lub opatrywane odciskiem kciuka pod przymusem, bez obecności przedstawiciela prawnego;
- I. mając na uwadze, że procesy przed sądem miejskim w Phnom Penh nie spełniają formalnych i materialnych wymogów rzetelnego procesu zapisanych w kambodżańskim kodeksie karnym oraz w art. 14 ust. 3 lit. d) Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych;
- J. mając na uwadze, że od 2017 r. rząd Kambodży podjął szereg represyjnych działań ograniczających udział w życiu politycznym i prawa wyborcze w tym kraju, przez co zszedł z drogi do demokracji i stworzył państwo autorytarne;
- K. mając na uwadze, że 16 listopada 2017 r. Sąd Najwyższy ogłosił rozwiązanie CNRP;
- L. mając na uwadze, że wybory w Kambodży w 2018 r. nie spełniły minimalnych międzynarodowych standardów dotyczących demokratycznych wyborów i umożliwiły partii rządzącej, czyli Kambodżańskiej Partii Ludowej (CPP), przejęcie wszystkich mandatów w Senacie i w Zgromadzeniu Narodowym, co de facto oznacza powstanie jednopartyjnego państwa bez opozycji parlamentarnej;
- M. mając na uwadze, że władze Kambodży zapowiedziały wybory samorządowe na 5 czerwca 2022 r., gdy tymczasem główna partia opozycyjna CNRP rozwiązano, jej przywódców skazano i odebrano im prawo do udziału w polityce, a jej zwolennicy są nękanymi, aresztowanymi i padają ofiarą przemocy;

Czwartek, 11 marca 2021 r.

- N. mając na uwadze, że eksperci ONZ ds. praw człowieka wyrazili zaniepokojenie zaostreniem ograniczeń nakładanych na społeczeństwo obywatelskie w Kambodży;
- O. mając na uwadze, że 12 lutego 2020 r. Komisja postanowiła wycofać część preferencji taryfowych przyznanych Kambodży w unijnym systemie handlu „wszystko oprócz broni” (EBA) ze względu na poważne i systematyczne łamanie praw człowieka zapisanych w Międzynarodowym pakcie praw obywatelskich i politycznych;
1. wzywa rząd Kambodży, by położył kres wszelkim formom nękania i zastraszania członków opozycji, działaczy związkowych, obrońców praw człowieka, pracowników mediów i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego oraz stawianiu im politycznie umotywowanych zarzutów karnych; wzywa siły bezpieczeństwa, by powstrzymały się od stosowania niepotrzebnej i nadmiernej siły wobec uczestników pokojowych protestów;
 2. wzywa władze Kambodży do natychmiastowego i bezwarunkowego unieważnienia wyroków skazujących przeciwko następującym osobom: Sam Rainsy, Mu Sochua, Eng Chhay Eang, Ou Chanrith, Ho Vann, Long Ry, Men Sothavrin, Tiolung Saumura i Nuth Romduol;
 3. wzywa władze Kambodży do zainicjowania procesu pojednania narodowego w drodze rzeczywistego i pluralistycznego dialogu z partiami opozycyjnymi i społeczeństwem obywatelskim;
 4. wzywa rząd Kambodży do natychmiastowego uwolnienia wszystkich osób zatrzymanych za korzystanie z przynależnych im praw człowieka, a także do wycofania wszelkich zarzutów wobec nich; podkreśla, że zarzuty postawione ponad 130 osobom są umotywowane politycznie i służą uciszeniu wszelkich oponentów;
 5. jest wstrząśnięty narastającym łaniem praw człowieka w Kambodży, w tym przemocą wobec pokojowych demonstrantów, przyjęciem nowych represyjnych przepisów oraz aresztowaniem obrońców praw człowieka, dziennikarzy, działaczy partii opozycyjnych, ekologów, studentów i zwykłych obywateli za pokojowe wyrażanie poglądów, oraz potępia te działania;
 6. zwraca się do rządu Kambodży o uchylenie wszystkich represyjnych przepisów, w tym ostatnich dekrétów i projektów ustaw regulujących środowisko cyfrowe i umożliwiających rządowi zwiększenie nadzoru w internecie, cenzury i kontroli nad internetem, a także o uchylenie wszystkich niedawnych zmian w konstytucji, kodeksie karnym, ustawie o partiach politycznych, ustawie o związkach zawodowych, ustawie o organizacjach pozarządowych i pozostałych aktach prawnych ograniczających wolność słowa i swobody polityczne i niezgodnych w pełni z zobowiązaniami Kambodży i standardami międzynarodowymi;
 7. wzywa władze Kambodży do poszanowania prawa wszystkich obywateli do sprawiedliwego procesu, wolności słowa oraz wolności zrzeszania się i pokojowego zgromadzania się;
 8. wzywa władze Kambodży, by niezwłocznie zaprzęstały innych form nękania, w tym nękania sądowego i zastraszania członków opozycji w tym kraju;
 9. potępia represje prowadzone pod pretekstem ochrony zdrowia i przypomina, że środków nadzwyczajnych mających przeciwdziałać pandemii COVID-19 nie należy wykorzystywać do uciszania oponentów;
 10. wyraża zaniepokojenie nasilającymi się represjami wobec ekologów; z obawą zauważa, że znaleźli się oni wśród oskarżonych w niedawnych masowych procesach;
 11. ponownie podkreśla, wybory nie były ani wolne, ani uczciwe, a CPP nie należy uznawać za partię prawowicie rządzącą w Kambodży; zaznacza, że wybory mogą być naprawdę wolne i uczciwe tylko wtedy, gdy mogą w nich brać udział partie opozycyjne;
 12. wzywa rząd Kambodży, by przywrócił demokrację i zapewnił stosowanie prawa zgodne z prawami człowieka i podstawowymi wolnościami, co obejmuje pełne przestrzeganie przepisów konstytucji dotyczących pluralizmu oraz wolności zrzeszania się i wolności słowa;
 13. wyraża poważne obawy z powodu utrzymania środków wprowadzonych przez rząd oraz z powodu aktów nękania niezależnych mediów i dziennikarzy, gdyż działania te naruszają ich prawo do wolności wypowiedzi, w tym prawo do własnej opinii oraz do otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji ze strony władz publicznych, oraz wyraża zaniepokojenie z powodu uwięzienia pod zmyślnymi zarzutami szeregu dziennikarzy niezależnie relacjonujących wydarzenia w kraju;

Czwartek, 11 marca 2021 r.

14. ubolewa, że rząd Kambodży nie wywiązał się ze spoczywających na nim obowiązków i nie zaprzestał poważnego i systematycznego łamania prawa do udziału w życiu politycznym, wolności słowa i wolności zrzeszania się, co skłoniło Komisję do decyzji o wycofaniu części preferencji taryfowych przyznanych Kambodży w unijnym systemie handlu EBA z dniem 12 sierpnia 2020 r.; wzywa Komisję, by we wszystkich kontaktach z rządem Kambodży wskazywała jednoznacznie zdefiniowane normy praw człowieka oraz by wymienione w niniejszej rezolucji sprawy budzące niepokój uwzględniała w swoim stałym zwiększonym zaangażowaniu we współpracę z władzami, w tym w odniesieniu do systemu „wszystko oprócz broni”; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania sytuacji oraz do oceny wpływu częściowego wycofania systemu „wszystko oprócz broni” na najsłabsze grupy społeczeństwa obywatelskiego;
15. zauważa, że tegoroczny szczyt Azja–Europa ma się odbyć w Phnom Penh; uważa, że UE nie powinna godzić się zorganizowanie szczytu w tym miejscu, dopóki nie zostanie przywrócona demokracja;
16. wzywa państwa członkowskie, by zawiesiły wszelkie dwustronne wsparcie finansowe dla rządu Kambodży, a zamiast tego skupiły się na organizacjach społeczeństwa obywatelskiego i partiach opozycyjnych;
17. wzywa ESDZ i państwa członkowskie do monitorowania stanu przestrzegania praw człowieka w Kambodży i do działania w pełnej zgodności z planem działania UE dotyczącym praw człowieka i demokracji oraz z wytycznymi UE w sprawie obrońców praw człowieka; zwraca się do delegatury UE w Phnom Penh i ambasad państw członkowskich o monitorowanie procesów sądowych i odwiedzanie więźniów;
18. podkreśla, że rząd Kambodży współpracuje z Biurem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka i specjalnymi procedurami ONZ, by umożliwić wykonywanie ich mandatów bez ingerencji;
19. wzywa rząd Kambodży, by przyjął wszelkie środki niezbędne do szybkiego anulowania decyzji o rozwiązaniu CNRP i przywrócenia na stanowiska jej 5 007 radnych;
20. przyłącza się do apelu Rhony Smith, specjalnej sprawozdawczynie ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Kambodży, do władz Kambodży, by umożliwiły działalność obywatelską, chroniły i wspierały podstawowe wolności, w tym prawo do zgromadzeń i wolność wypowiedzi, oraz zapewniły wszystkim prawo do rzetelnego procesu sądowego, gwarantowanego przez międzynarodowe normy i standardy praw człowieka oraz prawo Kambodży;
21. apeluje do Komisji i Rady o opracowanie całościowej inicjatywy strategicznej na rzecz demokracji w krajach regionu ASEAN oraz o przedstawienie jej Parlamentowi Europejskiemu w ciągu sześciu miesięcy;
22. uważa, że należało już nałożyć ukierunkowane sankcje na przywódców Kambodży i ich interesy gospodarcze, w tym zakaz podróżowania i zamrożenie aktywów; wzywa Radę, by na mocy globalnego systemu sankcji UE w dziedzinie praw człowieka wprowadziła środki ograniczające wobec przywódców politycznych i dowódców sił bezpieczeństwa odpowiedzialnych za poważne naruszenia praw człowieka, rozwiązanie partii opozycyjnej Kambodży, a następnie represjonowanie jej członków, a także do przyjęcia środków skierowanych przeciwko interesom gospodarczym tych przywódców i dowódców;
23. wzywa ESDZ i państwa członkowskie, by na zbliżającej się 48. sesji Rady Praw Człowieka ONZ podjęły pilne działania, które posłużą przyjęciu zdecydowanej w tonie rezolucji w sprawie poszanowania praw człowieka w Kambodży, przedłużenia mandatu specjalnej sprawozdawczynie ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Kambodży oraz polecenia Wysokiej Komisarz ONZ ds. Praw Człowieka śledzenia stanu poszanowania praw człowieka w Kambodży i składania sprawozdań na ten temat oraz wskazania działań, jakie rząd powinien podjąć, by wypełnić międzynarodowe zobowiązania w zakresie praw człowieka;
24. wzywa Radę Europejską do przyjęcia oficjalnego stanowiska w sprawie poszanowania praw człowieka i w sprawie pogorszenia się stanu demokracji w Kambodży;
25. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, sekretarzowi generalnemu Stowarzyszenia Państw Azji Południowo-Wschodniej, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Kambodży.